

Kitap İnceleme Yazısı Ve Toplumsal Bir Değerlendirme

– Ali R.MALKOÇ · 28 Temmuz 2019

Kitap İnceleme Yazısı

Kitap Adı: Tiranlık Üzerine

Alt Başlık: Yirminci Yüzyıldan Yirmi Ders

Yazarı : Timothy Snyder (1969-...)

Yayınevi : Olvido Kitap

Baskısı : Şubat 2019, İstanbul, 5. Baskı, 107 Sayfa

Barkodu : 9786058259300

Her yaz sonu soğuklar bastırmadan kış hazırlığımı yaparım. Önce okuyacağım kitapları belirler, imkânlarım ölçüsünde temin ederim. Bu aydan sonra da turşu ve reçel hazırlığına başlarız. Ama önce kitap. Altı ay süresince okuyacağım kitabım hazır sayılır. Belki ilginizi çeker düşüncesiyle bir kısmının fotoğrafını ekte paylaşıyorum. Çünkü ne kadar çok insana seçkin kitaplar okumayı kabullendirebilirim, ortak değerlerimiz daha da artmış olacak. Sosyal tamirat/tadilat ivme kazanacak. 25 gün süren şehir dışı seyahat ve ziyaretlerimiz bitti.

Seyahatlerde de kitaplardan ayrı kalmasam da dost ilişkileri ve tarih, doğa sevgisi daha ağır basıyor.

Listemdeki kitaplar içerisinde sayfaca en küçük hacimli olan bu kitaptan okumaya başladım.

Kısa ve öz ilkesel öğretiler sunan muhteşem bir kitap. Bir günde rahatlıkla okunabilir.

Eric Hoffer'in, "Kesin İnançlılar" kitabının daha yalın ve güncel bir yorumu diyebilirim.

Yazar, ABD'de yaşayan bir tarih profesörü. Totaliter yönetimler hakkında araştırmalar yapmış, tarihsel olayların sosyolojik ve psikolojik etkilerini çok iyi gözlemleyen güçlü bir kalem, etkin bir yazar.

Bu tür kitapları tekrar tekrar okuyunca insan demokrasi, hukuk, özgürlük, insan hakları, ifade hürriyeti, toplumsal mutabakat gibi temel ve öncelikli değerlerin önemini daha iyi özümüyor.

Bilim, adalet, sanat, felsefe ve ahlaki ilkelerin/değerlerin bir toplumda siyasallaşma ve dindarlaşmaya ihtiyacı yoktur. Böyle bir durum yaratıldığında, toplumda kutuplaşmalar, ayrışmalar, otoriterleşmeler, yozlaşmalar, tek tip insan oluşturma gayreti pazar bulmaktadır.

Böylesi durumlar genel kabul gördüğünde, evrensel ve bilimsel ilkeler; bağımsızlığını, doğruluğunu, genelliğini, ölçülebilirliğini kaybeder ve etki alanını kısıtlar.

Bilim, sanat, inanç, düşünce ve felsefe birbirini tamamlayabilir fakat biri diğerine indirgenemez ve muhtaç bırakılmaz. Biri diğerinde kaybolmamalı ve dönüştürülmemelidir. Kepçe kazanda erimemeli.

Kazan da ateş üstünde delinmemeli.

Yazar bu eserinde tüm dünya ülkelerinde, özellikle ABD, Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya'daki yönetim sorunlarını tarihi perspektiften inceleyerek, yirmi makale şeklinde dile getirmiş ve sorunlara ilkesel yaklaşımını de mantık süzgecinden geçirerek, edebi bir anlatımla esere

dönüştürmüş.

Toplumları ayakta tutan, kalıcı ve sürdürülebilir kılan, asıl olan ortak niyet, beklenti, ideal ve öğretilerdir. Anayolda buluşanlar, tali yollara takılmamaları gerekiyor. Moral değerlerimizle Pozitif enerji yaratamıyor, empati kuramıyor, umut ve güven duygularımızı taze tutamıyoruz. Bilgi bilime, bilim teknolojiye, deneyim üretime, hammadde ürüne dönüştürmüyor. İdeolojik ve inanç tabanlı saplantılar, yönetme hırsı ve arzusu, tepeden bakma hezeyanı maalesef toplumsal zemin kaymasına ve enerji israfına neden oluyor.

Bilimsel öğreti ve yöntemleri, toplumun her alanına yaymak zorundayız. Böyle olunca her eylem denetlenebilir, uygulanabilir, yanlışlanabilir ve doğrulanabilir şekle bürünür.

Kimse tek, alternatifsiz ve vazgeçilmez konuma yükselemez. Toplum buna izin vermez.

Bir usta, üstadını geçememişse, görevini de yetiştirdiği diğer ustalara bırakamıyorsa, fikir ve gönül dünyasını sorgulamalıdır.

Bilim, sanat, felsefe, etik ve estetik toplumsal kodları yerleşik toplumlar bireysel tercih, irade ve özgürlüğe önem verirler. Bu atmosferi yaşamın her alanı, zemini ve zamanına yayan toplumlar; Şeyh, hoca, mehdi, kutup, şef, baba, efendi, sultan, reis, führer, başbuğ ve benzeri otoriter, metafizik, mitolojik, efsanevi, sipiritüel kült bir şahsiyete birinci derecede ihtiyaç hissetmezler.

Toplumsal ortak bilinç seviyesi yükseldikçe bu talep ve beklentiler azalacaktır.

Devlet en güçlü olmalı, devletin gücünün yedeği, alternatifi ve paraleli düşünülemez/kabul edilemez.

Devlet de, milletin ortak değerleri üzerine bina edilen tam demokratik, hukukun üstünlüğünü ve bağlayıcılığını tüm hücrelerine yaymış, sosyal ve laik bir devlet olmalıdır.

Bir toplum neden bu düzeyde bir yapıya kavuşamadığını, tüm bireylerin sorgulaması ve bu uğurda Bir çaba göstermesi gerekir.

Zaman zaman dostlarımla, okurlarımla, sosyal medya takipçilerimle müzakere ediyoruz.

Çoğunlukla yöneltilen bir soru var: “Bu toplum nasıl düzeler, nasıl kurtuluruz”

Kurtulmayı dert edinmiş ve sorularımızın arasına katmışsak, bir şeylerin istenen/özlenen düzeyde olmadığını kabul ediyoruz demektir. Bu bir özeleştirici, ikrar ve iyi niyet göstergesidir. Teşvik olsun diye zaman zaman dile getiriyorum. Övgü ve alkış, bilgi birikimime bir şey katmaz elbette. Ayda ortalama on kitap, günde yüz sayfa okuyabiliyorum. Ve planlamama bakınca bana zaman yetmiyor. Bu durumu hiç kitap okumayan bir yakınıma iletince, “senin başka işin yok, okuyup yazıyorsun” deyiverdi.

Bu lafın altında kalınır mı? “başka işi olmayan/kalmayanlar mı sadece kitap okuyor” deyince savunmasının geçersiz olduğunu idrak etti. Tabi ki aynı özveriyi, ideali ve hedefi başkasından bekleyemeyiz. Ama mademki nasıl kurtuluruz diye soruyoruz cevaplayalım:

“Toplumumuzdaki okuma yazma bilenlerin en az %10 unun, en azından başlangıç seviyesi olarak Benim okuduklarımın %10'unu okuyup/anlayıp uygulayabilirlerse, gelişmiş/kalkınmış toplumlarla aramızdaki farkı kapatmaya başlarız.

Yoksa daha ürettiği çöpü nereye atacağını bilmeyen, toplumsal duyarlılığı zayıf, milli değer deyince Sadece tarihsel kahramanlara ilgi duyan, övgü yağdırmaktan öteye geçemeyen, mevcut doğal kaynaklarını değerlendiremeyen, doğaya, insana ve diğer canlılara sevgisi olmayan kalabalıklarla kalıcı ve kalkınmış toplum nizamı tesis edilemez.

Toplumunu ve kendimize vatan kabul ettiğimiz bu toprakları, en üst uygarlık düzeyine çıkarabilecek Ulusal Sosyal Bilimler Şurası ve Ulusal Fen ve Teknoloji Şurası kurulmalı ve bu alanda bilgi, birikim, deneyim ve söyleyecek sözü olanlar seferberlik aşkıyla en azından beş yıl canla-başla fikir ve proje üretebilmelidirler.

Bu konuları, dört kitabımda ayrı ayrı ve detaylı işledim. Bilgi, görgü ve deneyimine inandığım Bu şuralara katılabilecek 500 bilge şahsiyet sıralayabilirim. Toplum ve tüm insanlık adına bir araya gelebilseler, günümüz ve yarınlarımız adına mucize bir kazanım olur. Fakat gelin görün ki, böyle bir ideal yaklaşımın, iyi niyet hamlesinin reel ve uygulanabilir bir karşılığı yok maalesef.

Kiminin politik görüşüne uymayacak, kimisi mevcut idarece veto yiyecek, kiminin farklı inançları ağır basacak, bazıları farklı bir makam ve maddi beklenti içinde olacak, sevmediği insanlarla birlikte olmak istemeyenler çıkacak, bazıları şüphe, korku ve endişeyle yaklaşacak, akademik rekabet ve kıskançlık içinde olanlar soğuk bakacak, özel ve özerk bir pazarlığı olanlar çıkacak, kendisini sorumlu hissettiği liderlerden icazet almak isteyenler çıkacak.....

Oysa ki ben, bu farklılıklarını fark edip, hissetsem de hepsine ortak bir ideal uğruna ve hatırına ilgi duyuyorum ve sevebiliyorum.

Ne zaman kurtuluruz diyorsanız, “sosyal bir aşure çorbası kaynatıp, içinde tuz, şeker, su, bakliyat olarak kaybolup, ortaya çıkan ortak tada razı olabiliyorsak” derim.

Samsun, 27/07/2019

Ali Rıza Malkoç

#armozdeyis